

Uchwała nr 408/2020
Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu
z dnia 27 maja 2020 r.

w sprawie: ustalenia programu studiów podyplomowych *Zarządzanie ryzykiem w otoczeniu drzew – monitoring, diagnostyka, pielęgnacja*

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 85, z późn. zm.) oraz § 31 pkt 12 Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Senat uchwała, co następuje:

§ 1

Ustala się program studiów podyplomowych *Zarządzanie ryzykiem w otoczeniu drzew – monitoring, diagnostyka, pielęgnacja* stanowiący załącznik będący integralną częścią niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

R e k t o r

prof. dr hab. Jan Pikul

PROGRAM STUDIÓW PODYPLOMOWYCH

Nazwa: *Zarządzanie ryzykiem w otoczeniu drzew – monitoring, diagnostyka, pielęgnacja*

Wydział: Leśny

1. Ogólna charakterystyka studiów podyplomowych

Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: 60

Łączna liczba godzin zorganizowanych zajęć dydaktycznych: 190

Liczba semestrów: 2

Liczba zjazdów: 10

2. Wykaz nauczycieli akademickich i innych osób realizujących zajęcia dydaktyczne

Imię i nazwisko	Miejsce zatrudnienia	Nazwa przedmiotu
Prof. UAM dr hab. Magdalena Arasimowicz-Jelonek	UAM, Wydział Biologii	I. Systematyka oraz budowa i funkcjonowanie drzew
Prof. UPP dr hab. Arkadiusz Tomczak	UPP, Wydział Leśny	1 Budowa i fizjologia drzew
Prof. UPP dr hab. Marcin Jakubowski	UPP, Wydział Leśny	2. Budowa, cechy i właściwości drewna
Prof. UPP dr hab. Tomasz Jelonek	UPP, Wydział Leśny	3. Statyka i biomechanika drzew
Prof. UPP dr hab. Dorota Wrońska-Pilarek	UPP, Wydział Leśny	4. Systematyka roślin drzewiastych
Dr inż. Tomasz Maliński	UPP, Wydział Leśny	

mgr Agnieszka Macura Prof. UPP dr hab. Witold Grzywiński	Radca prawny. Kancelaria Radcy Prawnego Agnieszka Macura UPP, Wydział Leśny	II. Prawne aspekty zarządzania ryzykiem w otoczeniu drzew 1. Źródła prawnych obowiązków podmiotów zarządzających drzewami (Lasy Państwowe, Parki Narodowe, Gminy, podmioty prywatne) 2. Źródła prawnych obowiązków turystów, rekreantów i osób korzystających z terenów zadrzewionych 3. Definicja wypadku 4. Zasady odpowiedzialności cywilnej i karnej za wypadki z udziałem drzew 5. Studium przypadku z uwzględnieniem najnowszego orzecznictwa 6. Rola prewencji i dobre praktyki w zarządzaniu zadrzewionym obszarem 7. Moduł warsztatowy 8. BHP
Dr hab. inż. Grzegorz Szewczyk Prof. dr hab. Marek Siewniak Prof. UPP dr hab. Tomasz Jelonek Frank Rinn Prof. UPP dr hab. Robert Kuźmiński Dr inż. Tadeusz Mizera Prof. dr hab. Piotr Łakomy Prof. UPP dr hab. Robert Kuźmiński Prof. UPP dr hab. Jarosław Szaban Prof. UPP dr hab. Arkadiusz Tomczak	Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Wydział Leśny Centrum Dendrologiczne sp. z o.o. ul. Ogrodnicza 34, Wolica, 05-830 Nadarzyn UPP, Wydział Leśny Rinntech-Metriwerk GmbH & Co. KG, Hardtstr. 20-22, D-69124 Heidelberg, Germany UPP, Wydział Leśny UPP, Instytut Zoologii UPP, Wydział Leśny UPP, Wydział Leśny UPP, Wydział Leśny UPP, Wydział Leśny	III. Diagnostyka stanu drzew 1. Podstawy diagnostyki 2. Metody wizualne 3. Metody instrumentalne 4. Przyrodnicza waloryzacja drzew (porosty, owady, ptaki) 5. Szkodniki i choroby drzew 6. Wady pierwotne drewna

Dr inż. Marcin Włoch Maciej Motas Mgr inż. Jerzy Stolarczyk Prof. UPP dr hab. Tomasz Jelonek Prof. UPP dr hab. Jarosław Szaban	UPP Wielkopolska Szkoła Arborystyki Przedsiębiorstwo EKO-TREK, Jamnik 1, 55-140 Żmigród UPP, Wydział Leśny UPP, Wydział Leśny	IV. Pielęgnowanie i usuwanie drzew 1. Cięcie drzew 2. Wzmocnienia mechaniczne pni i koron 3. Zasady usuwania drzew niebezpiecznych 4. Materiały i sprzęt
Mgr inż. Krzysztof Wojtkowski Dr inż. Marzena Suchocka	Centrum Przyrodnicze Sp. z o.o. os. Jana III Sobieskiego 29/31 60-688 Poznań SGGW, Wydział Ogrodnictwa i Biotechnologii, Katedra Architektury Krajobrazu	V. Zarządzanie drzewostanem 1. Inwentaryzacje dendrologiczne (dokumentacja) 2. Ocena ryzyka zdarzeń potencjalnie niebezpiecznych 3. Tworzenie rozwiązań systemowych (częstotliwość inspekcji, budowanie baz danych) 4. Tworzenie specyfikacji robót (SIWZ, elementy zamówień publicznych, odbiór robót)
Andrzej Skup Prof. dr hab. Andrzej Grzywacz dr h.c. Jan Klauza Prof. dr hab. Mieczysław Czekalski Dr inż. Jan Ceitel Prof. UPP dr hab. Władysław Danielewicz Prof. dr hab. Andrzej Czerniak Prof. UPP dr hab. Marcin Jakubowski Prof. UPP dr hab. Tomasz Jelonek Prof. UPP dr hab. Arkadiusz Tomczak Prof. UPP dr hab. Jarosław Szaban	Przedsiębiorstwo ARBOR, 48-200 Prudnik, ul. Grunwaldzka 24 SGGW, Wydział Leśny, Katedra Ochrony Lasu i Ekologii Przedsiębiorstwo Ogrobud - Zakład Budowy i Konserwacji Terenów Zieleni, 63-300 Pleszew, ul. Kochanowskiego 12 UPP, Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu UPP, Wydział Leśny UPP, Wydział Leśny UPP, Wydział Leśny UPP, Wydział Leśny UPP, Wydział Leśny UPP, Wydział Leśny UPP, Wydział Leśny	VI. Rozwój oraz współczesne trendy w zarządzaniu drzewami 1. Historia i rozwój metod pielęgnacji drzew 2. Pomniki przyrody i drzewa pamiątkowe 3. Przesadzanie drzew 4. Sadzenie i dobór gatunków drzew 5. Zadrzewienia przydrożne, aleje 6. Obce i inwazyjne gatunki drzew 7. Gospodarowanie drzewami przy drogach publicznych 8. Warunki meteorologiczne a ryzyko upadku drzewa 9. Wyjazd studyjny

3. Efekty uczenia się osiągnięte przez uczestnika po ukończeniu studiów podyplomowych oraz sposoby ich weryfikacji i oceny

Symbol	Efekty uczenia się*	Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się
	WIEDZA – absolwent zna i rozumie:	
W1	zagadnienia związane z budową, fizjologią, wzrostem i rozwojem i systematyką drzew, reakcją na czynniki stresowe, powstawaniem naturalnych wad oraz dendrologią	zaliczenie ustne; dyskusja, rozpoznawanie okazów
W2	proces ksylogenezy z uwzględnieniem wpływu genotypu, fenotypu oraz stresu na budowę i właściwości drewna różnych rodzajów drzew	zaliczenie ustne; dyskusja, rozpoznawanie okazów
W3	terminologię oraz teorie opisujące układ biomechaniczny drzewa, kształt pnia oraz alokację biomasy	zaliczenie ustne; dyskusja
W4	źródła prawne obowiązków podmiotów zarządzających drzewami oraz osób korzystających z terenów zadrzewionych	zaliczenie ustne; dyskusja
W5	pojęcie odpowiedzialności prawnej za wypadki z udziałem całych drzew lub ich części	zaliczenie ustne; dyskusja
W6	podstawowe zasady prewencji oraz bezpieczeństwa i higieny pracy w zarządzaniu drzewami	zaliczenie ustne; dyskusja
W7	podstawową terminologię oraz metody wizualne oraz instrumentalne stosowane w diagnostyce stanu zdrowotnego i żywotności drzew	zaliczenie ustne; dyskusja
W8	objawy, przebieg i sposoby zwalczania chorób drzew powodowanych przez grzyby i owady, metody określania stopnia zagrożenia gradacjami szkodników i sposoby ich zwalczania	zaliczenie ustne; dyskusja, rozpoznawanie okazów
W9	problematykę ochrony przyrody, sieci "Natura 2000" i public relations	zaliczenie ustne; dyskusja
W10	rodzaje i cele zabiegów pielęgnacyjnych, w tym w koronach drzew a także rozwiązania techniczne ograniczające ryzyko upadku całego lub części drzewa oraz poprawiające jego stabilność lub stan zdrowotny	zaliczenie ustne; dyskusja
W11	zagadnienia z zakresu planowania i prowadzenia prac inwentaryzacyjnych, zarządzania drzewami oraz ryzykiem w ich otoczeniu	zaliczenie ustne; dyskusja
	UMIEJĘTNOŚCI – absolwent potrafi:	
U1	rozpoznawać krajowe, introdukowane, inwazyjne i chronione gatunki drzew w stanie ulistnionym oraz bezlistnym	ocena umiejętności rozpoznawania okazów, zaliczenie ustne
U2	zaplanować i ocenić prawidłowość oraz pilność zabiegów pielęgnacyjnych, w szczególności pod kątem poprawy stanu zdrowotnego drzewa i bezpieczeństwa w jego otoczeniu	zaliczenie ustne; dyskusja

U3	rozpoznawać grzyby ze szczególnym uwzględnieniem wywołujących choroby drzew, określić stan zagrożenia oraz ustalić środki i sposoby profilaktyki zwalczania	ocena umiejętności rozpoznawania okazów, zaliczenie ustne
U4	rozpoznawać owady, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków stwarzających zagrożenie dla zdrowotności drzew i gatunków pożytecznych oraz diagnozować stopień zagrożenia i sposoby ich zapobiegania i zwalczania	ocena umiejętności rozpoznawania okazów, zaliczenie ustne
U5	wykonać pomiar oraz przeprowadzić diagnostykę stanu zdrowotnego i żywotności drzewa, z wykorzystaniem aktualnie stosowanych technologii i aplikacji, w tym technik innowacyjnych	zaliczenie ustne; dyskusja
U6	dokonać wielostronnej analizy wyników i przedstawić długofalową prognozę rozwoju drzew, ze szczególnym uwzględnieniem sporządzania planów gospodarczych i ochronnych	zaliczenie ustne; dyskusja
U7	pracować w zespole (pełniąc różne role, w szczególności kierownicze), w tym z członkami zespołów badawczych na każdym etapie projektowania i realizacji badań, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami	dyskusja
U8	dokumentować w wersji elektronicznej zagadnienia związane z diagnostyką, pielęgnacją i monitoringiem drzew, z wykorzystaniem aktualnie stosowanych technologii i aplikacji, w tym technik innowacyjnych	zaliczenie ustne; dyskusja
U9	przeprowadzić analizę ekonomiczną, społeczną i prawną podejmowanych działań	
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE – absolwent jest gotów do:	
K1	ustawicznego uczenia się, wykazuje inicjatywę ciągłego poszerzania wiedzy i umiejętności w zakresie wykonywanej specjalizacji	analiza pracy indywidualnej studenta w trakcie ćwiczeń, zaangażowanie w wykonywanie zadań, ocena zachowania się, ocena udziału w dyskusji
K2	przewodzenia grupie i jako lider zespołu jest świadomy odpowiedzialności za efekty jego pracy	analiza pracy indywidualnej studenta w trakcie ćwiczeń, zaangażowanie w wykonywanie zadań, ocena zachowania się, ocena udziału w dyskusji
K3	hierarchizowania/wartościowania celów służących do realizacji postawionego przez siebie i innych zadania	analiza pracy indywidualnej studenta w trakcie ćwiczeń, zaangażowanie w wykonywanie zadań, ocena zachowania się, ocena udziału w dyskusji
K4	wykonywania zawodu z uwzględnieniem aspektów społecznych i etycznych oraz odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego	analiza pracy indywidualnej studenta w trakcie ćwiczeń, zaangażowanie w wykonywanie zadań, ocena zachowania

		się, ocena udziału w dyskusji
K5	oceny skutków prowadzonej działalności dla środowiska przyrodniczego i ludzi, w tym za bezpieczeństwo pracy własnej i innych	analiza pracy indywidualnej studenta w trakcie ćwiczeń, zaangażowanie w wykonywanie zadań, ocena zachowania się, ocena udziału w dyskusji

*określone w sposób odpowiadający charakterystykom drugiego stopnia dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (załącznik do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji; Dz. U., poz. 2218)

4. Wykaz przedmiotów

Nazwa przedmiotu	Liczba godzin zajęć		ECTS	Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przedmiotu	Symbole efektów uczenia się studiów podyplom
	teoret.	prakt.			
Semestr 1					
1. Systematyka oraz budowa i funkcjonowanie drzew	16	8	8	Budowa i fizjologia drzew. Metabolizm, wzrost i rozwój komórki. Fizjologia stresu i ekofizjologia. Tropizmy. Fotosynteza i bilans energetyczny drzewa. Budowa, cechy i właściwości drewna. Deprecjacja drewna. Drewno reakcyjne. Starzenie się tkanki drzewnej. Statyka i biomechanika drzew. Systematyka roślin drzewiastych. Jednostki systematyczne świata roślin. Geografia i historia roślinności.	W1, W2, W3, U1, U7, U9, K1, K2, K3, K4, K5
2. Analizy prawne	22	0	8	Źródła prawnych obowiązków podmiotów zarządzających drzewami (Lasy Państwowe, Parki Narodowe, Gminy, podmioty prywatne). Źródła prawnych obowiązków turystów, rekreantów i osób korzystających z terenów zadrzewionych. Zasady odpowiedzialności cywilnej i karnej za wypadki z udziałem drzew. Studium przypadku z uwzględnieniem najnowszego orzecznictwa. Rola prewencji i dobre praktyki w zarządzaniu zadrzewionym obszarem. Definicja wypadku	W3, W4, W5, U7, U9, K1, K2, K3, K4, K5

3. Diagnostyka stanu drzew	26	30	19	Podstawy diagnostyki. Ocena wizualna drzewa za pomocą metody VTA (Visual Tree Assessment). Urządzenia stosowane w diagnostyce drzew: tomograf, rezystograf. Przyrodnicza waloryzacja drzew. Chronione gatunki: owadów, ptaków, ssaków, porostów i grzybów. Szkodniki i choroby drzew. Wady pierwotne drewna	W1, W7, W8, W9, U5, U7, U9, K1, K2, K3, K4, K5
Semestr 2					
1. Pielęgnowanie i usuwanie drzew	8	2	4	Rodzaje i zasady wykonywania cięć. Wzmocnienia mechaniczne pni i koron za pomocą wiązań. Mikoryzacja i poprawa warunków glebowych. Nadzór i odbiór prac pielęgnacyjnych. Usuwanie drzew niebezpiecznych. Bezpieczeństwo i higiena pracy przy ścinie drzew. Materiały i sprzęt do pielęgnacji i ścinki drzew	W1, W6, W10, U2, U7, U9, K1, K2, K3, K4, K5
2. Zarządzanie drzewostanem	8	8	4	Inwentaryzacje dendrologiczne (dokumentacja). Ocena ryzyka zdarzeń potencjalnie niebezpiecznych. Tworzenie rozwiązań systemowych (częstotliwość inspekcji, budowanie baz danych). Tworzenie specyfikacji robót (SIWZ, elementy zamówień publicznych, odbiór robót)	W11, U6, U7, U9, K1, K2, K3, K4, K5
3. Rozwój oraz współczesne trendy w zarządzaniu drzewami	40	2	17	Historia i rozwój metod pielęgnacji drzew. Pomniki przyrody i drzewa pamiątkowe. Rejestr drzew pomnikowych. Przesadzanie drzew. Sadzenie i dobór gatunków drzew. Zadrzewienia przydrożne, aleje. Obce i inwazyjne gatunki drzew. Gospodarowanie drzewami przy drogach publicznych. Warunki meteorologiczne a ryzyko upadku drzewa	W9, W10, W11, U6, U7, U9, K1, K2, K3, K4, K5

5. Sylabusy przedmiotów

Nazwa przedmiotu: Systematyka oraz budowa i funkcjonowanie drzew		Liczba punktów ECTS: 8
Kierownik przedmiotu:		
Rodzaje zajęć i ich wymiar godzinowy (zajęcia zorganizowane i praca własna słuchacza)	Wykłady	16
	Ćwiczenia	8
	Inne	
	łącna liczba godz. zajęć zorganizowanych	24
	praca własna słuchacza	143
CEL PRZEDMIOTU zdobycie przez słuchaczy wiedzy z zakresu budowy i funkcjonowania drzew oraz ich biomechanicznego funkcjonowania jak również umiejętności w zakresie rozpoznawani roślin drzewiastych.		
METODY DYDAKTYCZNE Metody podające: wykłady; Metody problemowe: wykłady problemowe; Metody praktyczne: ćwiczenia i zajęcia praktyczne, ćwiczenia projektowe		
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ PRZEDMIOTU		Odniesienie do efektów uczenia się studiów podyplomowych
Wiedza	E1 Zna systematykę oraz budowę i funkcjonowanie fizjologiczne drzew	W1
	E2 Ma wiedzę w zakresie budowy drewna oraz właściwości tkanki drzewnej	W2
	E3 Zna podstawowe teorie biomechanicznego funkcjonowania drzew	W3
Umiejętności	E4 Dysponuje praktycznymi umiejętnościami w zakresie diagnostyki roślin drzewiastych na podstawie pędów, liści, pokroju, cech tkanki drzewnej	U1
	E5 Potrafi monitorować rozwój dziedziny działalności zawodowej i dziedzin powiązanych oraz jej międzynarodowe uwarunkowania i konteksty	U9
	E6 Potrafi kierować zespołem pracowniczym / organizacją realizującą złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach	U7
Kompetencje społeczne	E7 Jest otwarty na potrzebę aktualizowania i rozwijania własnej profesjonalnej wiedzy	K1
	E8 Potrafi hierarchizować cele służące do realizacji postawionego przez siebie lub innych zadania	K2, K3
	E9 Jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	K1
	E10 Jest gotów do promowania i kształtowania kultury projakościowej w dziedzinie działalności zawodowej	K4, K5
Metody weryfikacji efektów uczenia się przedmiotu: zaliczenie		Symbole efektów przedmiotowych: E1, E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8, E9, E10
TREŚCI PROGRAMOWE:		
Wykłady		
1 Budowa i fizjologia drzew		
2. Budowa, cechy i właściwości drewna		
3. Statyka i biomechanika drzew		
4. Systematyka roślin drzewiastych		

Ćwiczenia, zajęcia praktyczne
1. Systematyka roślin drzewiastych
Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu: ocena zaliczeniowa na podstawie aktywnego uczestniczenia w zajęciach
WYKAZ LITERATURY
1. Kopcewicz J., Szmidt-Jaworska A., Kannenberg K. 2012, Zarys struktury i fizjologii drzew leśnych, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
2. Plomion C., Leprovost G., Stokes A. 2001, Wood Formation in Trees ,Taylor & Francis
3. Wood Quality and its Biological Basis Edited by John R. Barnett and George Jeronimidis, 2003 by Blackwell Publishing Ltd
4. Atlas of Macroscopic Wood Identification by Flavio R. Natto · Alan Crivellaro, With a Special Focus on Timbers Used in Europe and CITES-listed Species, 2019 Springer
5. Mattheck C. 1991Trees, The Mechanical Design Springer-Verlag Berlin Heidelberg GmbH
6. Anatomia drewna, Kokociński W. 2005, Poznań 7. Bugała W. 2000. Drzewa i krzewy iglaste. PIWRiL. Warszawa.
8. Bugała W. 2000. Drzewa i krzewy. PIWRiL. Warszawa. 9. Seneta W., Dolatowski J. 2012. Dendrologia. Wydaw. Naukowe PWN. Warszawa.

Nazwa przedmiotu: Prawne aspekty zarządzania ryzykiem w otoczeniu drzew		Liczba punktów ECTS:
		8
Kierownik przedmiotu: mgr Agnieszka Macura		
Rodzaje zajęć i ich wymiar godzinowy (zajęcia zorganizowane i praca własna słuchacza)	wykłady	22
	ćwiczenia	0
	inne	
	łącznie liczba godz. zajęć zorganizowanych	22
	praca własna słuchacza	148
CEL PRZEDMIOTU zdobycie przez słuchaczy wiedzy prawnej wykorzystywanej w zarządzaniu drzewami oraz bezpieczeństwem w ich otoczeniu.		
METODY DYDAKTYCZNE Metody podające: wykłady; Metody problemowe: wykłady problemowe; Metody praktyczne: ćwiczenia i zajęcia praktyczne, ćwiczenia projektowe		
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ PRZEDMIOTU		Odniesienie do efektów uczenia się studiów podyplomowych
Wiedza	E1 Źródła prawne obowiązków podmiotów zarządzających drzewami oraz osób korzystających z terenów zadrzewionych	W3
	E2 Ma wiedzę w zakresie odpowiedzialności prawnej za wypadki z udziałem drzew	W4
	E3 Zna podstawowe zasady prewencji i BHP w zarządzaniu drzewami	W5
Umiejętności	E4 Dysponuje praktycznymi umiejętnościami w zakresie analizy i tworzenia dokumentacji prawnych	U9
	E5 Potrafi monitorować rozwój dziedziny działalności zawodowej i dziedzin powiązanych oraz jej międzynarodowe uwarunkowania i konteksty	U9
	E6 Potrafi kierować zespołem pracowniczym / organizacją realizującą złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach	U7

Kompetencje społeczne	E7 Jest otwarty na potrzebę aktualizowania i rozwijania własnej profesjonalnej wiedzy	K1
	E8 Potrafi hierarchizować cele służące do realizacji postawionego przez siebie lub innych zadania	K2, K3
	E9 Jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	K1
	E10 Jest gotów do promowania i kształtowania kultury jakościowej w dziedzinie działalności zawodowej	K4, K5
Metody weryfikacji efektów uczenia się przedmiotu: zaliczenie		Symbole efektów przedmiotowych: E1, E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8, E9, E10

TREŚCI PROGRAMOWE:

Wykłady

1. Źródła prawnych obowiązków podmiotów zarządzających drzewami (Lasy Państwowe, Parki Narodowe, Gminy, podmioty prywatne)
  2. Źródła prawnych obowiązków turystów, rekreantów i osób korzystających z terenów zadrzewionych
  3. Definicja wypadku
  4. Zasady odpowiedzialności cywilnej i karnej za wypadki z udziałem drzew
  5. Studium przypadku z uwzględnieniem najnowszego orzecznictwa
  6. Rola prewencji i dobre praktyki w zarządzaniu zadrzewionym obszarem
  7. Moduł warsztatowy
  8. BHP
- Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu: ocena zaliczeniowa na podstawie aktywnego uczestniczenia w zajęciach

WYKAZ LITERATURY

1. Owsianowska S., Bezpieczeństwo i aspekty prawne w przekazie informacyjnym organizatorów turystyki dzieci i młodzieży (na przykładzie turystyki górskiej) w Prawne aspekty bezpieczeństwa w górach pod red. Piotra Cybuli; BIBLIOTEKA GÓRSKA Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie TOM 12 – turystyka, rekreacja, sport 272 i n.
2. Radecki Wojciech, Ustawa o lasach. Komentarz Opublikowano: LexisNexis 2012; Program Lex
3. Macura A. Prawne obowiązki turysty w polskim ustawodawstwie w: Między swobodą a zakazem czyli o bezpiecznym korzystaniu z przestrzeni turystycznej pod red. Andrzeja Stasiaka i Jolanty Śledzińskiej; Wydawnictwo PTTK „Kraj“, Warszawa 2017
4. Mozgawa Marek (red.), Kodeks karny. Komentarz aktualizowany Opublikowano: LEX/el. 2019
5. Andrzej Stasiak „Bezpieczeństwo-niebezpieczeństwo w turystyce” w: Między swobodą a zakazem czyli o bezpiecznym korzystaniu z przestrzeni turystycznej pod red. Andrzeja Stasiaka i Jolanty Śledzińskiej; Wydawnictwo PTTK „Kraj Warszawa 2017
6. Popławski Zbigniew, Między swobodą a zakazem w lasach na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku w: Między swobodą a zakazem czyli o bezpiecznym korzystaniu z przestrzeni turystycznej pod red. Andrzeja Stasiaka i Jolanty Śledzińskiej; Wydawnictwo PTTK „Kraj Warszawa 2017
7. Szlaki turystyczne a prawo – przeszłość, terażniejszość, przyszłość pod red. Piotra Cybuli; Biblioteka Górską Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie, Tom 17
8. Turystyka w Lasach Państwowych, Tom IV – Szlaki piesze w Lasach Państwowych, wydany w 2017 roku na zlecenie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych przez Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu.

Nazwa przedmiotu: Diagnostyka stanu drzew	Liczba punktów ECTS:
	19

Kierownik przedmiotu: prof. UPP dr hab. Arkadiusz Tomczak		
Rodzaje zajęć i ich wymiar godzinowy (zajęcia zorganizowane i praca własna słuchacza)	wykłady	26
	ćwiczenia	30
	inne	
	łącznie liczba godz. zajęć zorganizowanych	56
	praca własna słuchacza	333
CEL PRZEDMIOTU zdobycie przez słuchaczy wiedzy z zakresu diagnostyki drzew.		
METODY DYDAKTYCZNE Metody podające: wykłady; Metody problemowe: wykłady problemowe; Metody praktyczne: ćwiczenia i zajęcia praktyczne, ćwiczenia projektowe		
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ PRZEDMIOTU		Odniesienie do efektów uczenia się studiów podyplomowych
Wiedza	E1 Wymienia metody wizualne oraz instrumentalne stosowane w diagnostyce drzew	W7
	E2 Określa cechy i czynniki decydujące o stanie zdrowotnym i żywotności drzew	W1, W8
	E3 Rozumie zasady określania przyrodniczej wartości drzewa	W9
Umiejętności	E4 Potrafi właściwie interpretować wyniki badań stanu zdrowotnego drzew i wyciągać wnioski	U9
	E5 Dysponuje praktycznymi umiejętnościami w zakresie diagnostyki stanu zdrowotnego drzew	U5
	E6 Potrafi monitorować rozwój dziedziny działalności zawodowej i dziedzin powiązanych oraz jej międzynarodowe uwarunkowania i konteksty	U9
	E7 Potrafi kierować zespołem pracowniczym / organizacją realizującą złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach	U7
Kompetencje społeczne	E8 Jest otwarty na potrzebę aktualizowania i rozwijania własnej profesjonalnej wiedzy	K1
	E9 Potrafi hierarchizować cele służące do realizacji postawionego przez siebie lub innych zadania	K2, K3
	E10 Jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	K1
	E11 Jest gotów do promowania i kształtowania kultury projąkociowej w dziedzinie działalności zawodowej	K4, K5
Metody weryfikacji efektów uczenia się przedmiotu: zaliczenie		Symbole efektów przedmiotowych: E1, E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8, E9, E10, E11
TREŚCI PROGRAMOWE:		
Wykłady		
1. Podstawy diagnostyki		
2. Metody wizualne		
3. Metody instrumentalne		
4. Przyrodnicza waloryzacja drzew (porosty, owady, ptaki)		
5. Szkodniki i choroby drzew		
6. Wady pierwotne drewna		
Ćwiczenia, zajęcia praktyczne		
1. Metody wizualne		

2. Metody instrumentalne
3. Przyrodnicza waloryzacja drzew (porosty, owady, ptaki)
4. Szkodniki i choroby drzew
5. Wady pierwotne drewna
Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu: ocena zaliczeniowa na podstawie aktywnego uczestniczenia w zajęciach
WYKAZ LITERATURY
1. Stępień E. 2014 Stabilność lasu i drzewostanów, metody szacowania oraz znaczenie w gospodarowaniu zasobami leśnymi. Studia i Materiały CEPL w Rogowie R. 16. Zeszyt 39 / 2A
3. Sierota Z.; 1988: Kryteria wczesnego wykrywania zmian w stanie zdrowotnym drzew rosnących w warunkach stresu. Sylwan R.132, nr 11-12; 53-61
4. Jak dbać o drzewa 2013, Dobre praktyki ochrony zadrzewień Redakcja Jolanta Zientek-Varga, Fundacja EkoRozwoju, Wrocław, pp. 168
5. Arborystyka: wybrane zagadnienia pielęgnacji drzew. Szewczyk G. Wydawnictwo Uniwersytetu Rolniczego, 2012, pp. 174
6. Atlas wad drewna Klasyfikacja surowca drzewnego w Polsce. Poradnik leśniczego, Grzegorz Ślęzak. PWRiL , 2010 pp. 280

Nazwa przedmiotu: Pielęgnowanie i usuwanie drzew		Liczba punktów ECTS:
		4
Kierownik przedmiotu: prof. UPP dr hab. Jarosław Szaban		
Rodzaje zajęć i ich wymiar godzinowy (zajęcia zorganizowane i praca własna słuchacza)	wykłady	8
	ćwiczenia	2
	inne	
	łącznie liczba godz. zajęć zorganizowanych	10
	praca własna słuchacza	59
CEL PRZEDMIOTU zdobycie przez słuchaczy wiedzy z zakresu pielęgnacji drzew.		
METODY DYDAKTYCZNE Metody podające: wykłady; Metody problemowe: wykłady problemowe; Metody praktyczne: ćwiczenia i zajęcia praktyczne, ćwiczenia projektowe		
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ PRZEDMIOTU		Odniesienie do efektów uczenia się studiów podyplomowych
Wiedza	E1 Zna zasady pielęgnacji i usuwania drzew	W1, W6
	E2 Ma wiedzę w zakresie wzmacniania mechanicznego pni i koron drzew	W10
	E3 Zna podstawowy sprzęt niezbędny przy pielęgnacji i usuwaniu drzew	W6
Umiejętności	E4 Dysponuje praktycznymi umiejętnościami w zakresie technik pielęgnacji i usuwania drzew	U2
	E5 Potrafi monitorować rozwój dziedziny działalności zawodowej i dziedzin powiązanych oraz jej międzynarodowe uwarunkowania i konteksty	U9
	E6 Potrafi kierować zespołem pracowniczym / organizacją realizującą złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach	U7

Kompetencje społeczne	E7 Jest otwarty na potrzebę aktualizowania i rozwijania własnej profesjonalnej wiedzy	K1
	E8 Potrafi hierarchizować cele służące do realizacji postawionego przez siebie lub innych zadania	K2, K3
	E9 Jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	K1
	E10 Jest gotów do promowania i kształtowania kultury projąkociowej w dziedzinie działalności zawodowej	K4, K5
Metody weryfikacji efektów uczenia się przedmiotu: zaliczenie		Symbole efektów przedmiotowych: E1, E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8, E9, E10
TREŚCI PROGRAMOWE:		
Wykłady		
1. Cięcie drzew		
2. Wzmocnienia mechaniczne pni i koron		
3. Zasady usuwania drzew niebezpiecznych		
4. Materiały i sprzęt		
Ćwiczenia, zajęcia praktyczne		
1. Cięcie drzew		
Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu: ocena zaliczeniowa na podstawie aktywnego uczestniczenia w zajęciach		
WYKAZ LITERATURY		
1. Drzewa w krajobrazie. Podręcznik praktyka. 2014. Redakcja Kamil Witkoś-Gnach, Piotr Tyszko-Chmielowiec Fundacja EkoRozwoju, Wrocław, pp. 320.		
2. Jak dbać o drzewa. Dobre praktyki ochrony zadrzewień 2013. Redakcja Jolanta Zientek-Varga, Fundacja EkoRozwoju, Wrocław, pp. 168.		
3. European treeworker 2002. Praca zbiorowa. Wyd. Patzer Verlag, pp 139.		
4. Dujesiefken D. 1995. Wundbehandlung an Bäumen. Wyd. Bernhard Thalacker. Braunschweig, pp. 151.		
5. Jepson J. 2011. Poradnik treeclimbera. Podręcznik do szkolenia osób zawodowo wspinających się na drzewa. Wyd. Eko-Trek, pp. 104.		
6. Pfisterer J.A. 1999. Gehölzschnitt nach den Gesetzen der Natur. Wyd. Eugen Ulmer GmbH, pp 302.		
7. Chachulski Z. 2011. Pielęgnowanie i leczenie drzew starszych. Wyd. Libra-Print, pp. 322.		
8. Szewczyk G. 2012. Arborystyka: wybrane zagadnienia pielęgnacji drzew. Wyd. Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, pp. 174.		
9. Skup A. 2008. Arborystyka. Wyd. Arbor Prudnik, pp. 180.		

Nazwa przedmiotu: Zarządzanie drzewostanem		Liczba punktów ECTS: 4
Kierownik przedmiotu: dr inż. Marzena Suchocka		
Rodzaje zajęć i ich wymiar godzinowy (zajęcia zorganizowane i praca własna słuchacza)	wykłady	8
	ćwiczenia	8
	inne	
	łącznie liczba godz. zajęć zorganizowanych	16
	praca własna słuchacza	95
CEL PRZEDMIOTU zdobycie przez słuchaczy wiedzy o zarządzaniu drzewami i drzewostanem.		
METODY DYDAKTYCZNE Metody podające: wykłady; Metody problemowe: wykłady		

problemowe; Metody praktyczne: ćwiczenia i zajęcia praktyczne, ćwiczenia projektowe		
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ PRZEDMIOTU		Odniesienie do efektów uczenia się studiów podyplomowych
Wiedza	E1 Wie jakie zastosować metody do ocenić ryzyka wokół drzew	W11
	E2 Ma wiedzę w zakresie inwentaryzacji dendrologicznych	W11
	E3 Zna rozwiązanie systemowe przy zarządzaniu drzewami	W11
Umiejętności	E4 Dysponuje praktycznymi umiejętnościami w zakresie diagnostyki roślin drzewiastych oraz tworzenia dokumentacji inwentaryzacji dendrologicznych	U6
	E5 Potrafi monitorować rozwój dziedziny działalności zawodowej i dziedzin powiązanych oraz jej międzynarodowe uwarunkowania i konteksty	U9
	E6 Potrafi kierować zespołem pracowniczym / organizacją realizującą złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach	U7
Kompetencje społeczne	E7 Jest otwarty na potrzebę aktualizowania i rozwijania własnej profesjonalnej wiedzy	K1
	E8 Potrafi hierarchizować cele służące do realizacji postawionego przez siebie lub innych zadania	K2, K3
	E9 Jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	K1
	E10 Jest gotów do promowania i kształtowania kultury projąkociowej w dziedzinie działalności zawodowej	K4, K5
Metody weryfikacji efektów uczenia się przedmiotu: zaliczenie		Symbole efektów przedmiotowych: E1, E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8, E9, E10
TREŚCI PROGRAMOWE:		
Wykłady		
1. Inwentaryzacje dendrologiczne (dokumentacja)		
2. Ocena ryzyka zdarzeń potencjalnie niebezpiecznych		
3. Tworzenie rozwiązań systemowych (częstotliwość inspekcji, budowanie baz danych)		
4. Tworzenie specyfikacji robót (SIWZ, elementy zamówień publicznych, odbiór robót)		
Ćwiczenia, zajęcia praktyczne		
1. Inwentaryzacje dendrologiczne (dokumentacja)		
2. Tworzenie rozwiązań systemowych (częstotliwość inspekcji, budowanie baz danych)		
3. Tworzenie specyfikacji robót (SIWZ, elementy zamówień publicznych, odbiór robót)		
Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu: ocena zaliczeniowa na podstawie aktywnego uczestniczenia w zajęciach		
WYKAZ LITERATURY		
1. Stępień E. 2014: Stabilność lasu i drzewostanów, metody szacowania oraz znaczenie w gospodarowaniu zasobami leśnymi. Studia i Materiały CEPL w Rogowie R. 16. Zeszyt 39 / 2A		
2. Sierota Z.; 1988: Kryteria wczesnego wykrywania zmian w stanie zdrowotnym drzew rosnących w warunkach stresu. Sylwan R.132, nr 11-12; 53-61		
3. Jak dbać o drzewa. 2013, Dobre praktyki ochrony zadrzewień Redakcja Jolanta Zientek-Varga, Fundacja EkoRozwoju, Wrocław, pp. 168		
4. Zarządzanie ryzykiem. Przegląd wybranych metodyk. Wydanie rozszerzone, Praca pod redakcją : Dariusz Wróblewski, 2018 Wydawnictwo CNBOP-PIB		

5. Roslon-Szeryńska E. 2013, Ochrona drzew w mieście a postrzegane zagrożenie bezpieczeństwa Zrównoważony Rozwój — Zastosowania nr 4
6. Drzewa w cyklu życia. Europejscy praktycy na rzecz arborystyki. Fundacja EkoRozwoju, Witkoś-Gnach K., Tyszek-Chmielowiec P., (red.) 2016 Wrocław, ss. 136
7. Čermák, J. & Nadezhdina, N. (2010) Field Studies of Whole-Tree Leaf and Root Distribution and Water Relations in Several European Forests, Forest Management and Water Cycles an Ecosystem Based Approach. Ecological Studies 212, Springer

Nazwa przedmiotu: Rozwój oraz współczesne trendy w zarządzaniu drzewami		Liczba punktów ECTS: 17
Kierownik przedmiotu: prof. UPP dr hab. Marcin Jakubowski		
Rodzaje zajęć i ich wymiar godzinowy (zajęcia zorganizowane i praca własna słuchacza)	wykłady	40
	ćwiczenia	12
	inne	
	łącna liczba godz. zajęć zorganizowanych	52
	praca własna słuchacza	223
CEL PRZEDMIOTU zdobycie przez słuchaczy poszerzonej wiedzy z zakresu arborystyki.		
METODY DYDAKTYCZNE Metody podające: wykłady; Metody problemowe: wykłady problemowe; Metody praktyczne: ćwiczenia i zajęcia praktyczne, ćwiczenia projektowe		
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ PRZEDMIOTU		Odniesienie do efektów uczenia się studiów podyplomowych
Wiedza	E1 Zna formy ochrony przyrody	W9
	E2 Ma wiedzę w zakresie metod i zasad przy przesadzaniu drzew	W10
	E3 Zna podstawowe zasady gospodarowania drzewami i drzewostanami w przestrzeni publicznej	W11
Umiejętności	E4 Dysponuje praktycznymi umiejętnościami w zakresie zarządzania drzewami i drzewostanami w przestrzeni publicznej	U6
	E5 Potrafi monitorować rozwój dziedziny działalności zawodowej i dziedzin powiązanych oraz jej międzynarodowe uwarunkowania i konteksty	U9
	E6 Potrafi kierować zespołem pracowniczym / organizacją realizującą złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach	U7
Kompetencje społeczne	E7 Jest otwarty na potrzebę aktualizowania i rozwijania własnej profesjonalnej wiedzy	K1
	E8 Potrafi hierarchizować cele służące do realizacji postawionego przez siebie lub innych zadania	K2, K3
	E9 Jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	K1
	E10 Jest gotów do promowania i kształtowania kultury jakościowej w dziedzinie działalności zawodowej	K4, K5
Metody weryfikacji efektów uczenia się przedmiotu: zaliczenie		Symbole efektów przedmiotowych: E1, E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8, E9, E10

TREŚCI PROGRAMOWE:	
Wykłady	
1. Historia i rozwój metod pielęgnacji drzew	
2. Pomniki przyrody i drzewa pamiątkowe	
3. Przesadzanie drzew	
4. Sadzenie i dobór gatunków drzew	
5. Zadrzewienia przydrożne, aleje	
6. Obce i inwazyjne gatunki drzew	
7. Gospodarowanie drzewami przy drogach publicznych	
8. Warunki meteorologiczne a ryzyko upadku drzewa	
9. Wyjazd studyjny	
Ćwiczenia, zajęcia praktyczne	
1. Przesadzanie drzew	
Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu: ocena zaliczeniowa na podstawie aktywnego uczestniczenia w zajęciach	
WYKAZ LITERATURY	
1. Siewniak M, Siewniak M. 2014. Sadzenie i przesadzanie drzew i krzewów oraz dobór drzew do miasta wobec zmian klimatycznych. Poradnik profesjonalisty. Wyd. Centrum Dendrologiczne, pp 165.	
2. Neumann B. 1984. Das Verpflanzen grosser Baume. Wyd. Paul Parey Berlin i Hamburg, pp. 112.	
3. Jak dbać o drzewa. Dobre praktyki ochrony zadrzewień 2013. Redakcja Jolanta Zientek-Varga, Fundacja EkoRozwoju, Wrocław, pp. 168.	
4. Szmigiel-Franz A., Witkoś-Gnach K. (red.) 2014. Poradnik przyjaciół drzew. Wyd. Fundacja EkoRozwoju, Wrocław, pp. 84.	
5. Szczepankowska H.B. 2001. Drzewa w mieście. Wyd. Hortpress Warszawa, pp. 256.	
6. Worobiec A., Liżewska I. 2010. Aleje przydrożne. Wyd. Gandalf Warszawa, pp. 270.	

6. Warunki ukończenia studiów

Warunkiem ukończenia studiów i wydania świadectwa jest uzyskanie określonych w programie kształcenia efektów uczenia się i wymaganej liczby punktów ECTS, złożenie pracy końcowej oraz zdanie egzaminu końcowego.